L I G J
Nr.9092, datë 3.7.2003

PËR ZBATIMIN E "KONVENTËS PËR NDALIMIN E ZHVILLIMIT, TË PRODHIMIT, MAGAZINIMIT DHE PËRDORIMIT TË ARMËVE KIMIKE DHE PËR SHKATËRRIMIN E TYRE"

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 122 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1
Objekti

Ky ligj përcakton autoritetin, përgjegjësitë, krijimin dhe funksionimin e organeve të nevojshme për zbatimin e detyrimeve, që rrjedhin nga Konventa për Ndalimin e Armëve Kimike (KNAK) në Republikën e Shqipërisë, si shtet palë e saj.

Neni 2
Përkufizime

Në kuptim të këtij ligji, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. "Armët kimike" janë veçmas ose së bashku:

a) kimikatet helmuese dhe paraardhësit e tyre, përveç rastit kur përdoren për qëllime, të cilat nuk ndalohen nga Konventa, me kusht që lloji dhe sasia të jenë brenda normave të përcaktuara në të;

b) municionet dhe pajisjet e përgatitura për të shkaktuar vdekje ose dëmtime të tjera, përmes vetive helmuese të kimikateve të përmendura në shkronjën "a " të pikës 1 të këtij neni;

c) çdo pajisje e projektuar për përdorim të drejtpërdrejtë të municioneve dhe mjeteve të përcaktuara në shkronjën "b" të pikës 1 të këtij neni.

2. "ONAK-u" është Organizata për Ndalimin e Armëve Kimike, me seli në Hagë, Holandë.

3. "Numrat kimikë CAS" janë numrat e regjistrimit të produktit kimik, sipas Sistemit Kimik Abstrakt.

4. "Konventa" është "Konventa për ndalimin e zhvillimit, magazinimit dhe përdorimit të amëve kimike dhe për shkatërrimin e tyre" e 13 janarit 1993, së bashku me anekset (Aneksi I "Për kimikatet", Aneksi II "Për zbatimin dhe verifikimin" dhe Aneksi III "Për mbrojtjen e të dhënave").

Neni 3
Autoriteti shtetëror për zbatimin e Konventës

1. Ministri i Mbrojtjes është autoriteti shtetëror i Republikës së Shqipërisë për zbatimin e Konventës.

2. Autoriteti shtetëror kryen funksionet e parashikuara në pikën 4 të nenit 7 të Konventës dhe në dispozitat e këtij ligji.

3. Autoriteti shtetëror bashkërendon veprimtarinë e të gjithë organizmave dhe sipërmarrjeve industriale, të vendit dhe atyre ndërkombëtarë, për zbatimin e plotë të Konventës. Gjithashtu ai, në bashkëpunim me Ministrin e Punëve të Jashtme, Ministrin e Industrisë dhe të Energjetikës, Ministrin e Financave, Ministrin e Ekonomisë, Ministrin e Rendit Publik, Ministrin e Mjedisit, përgatit dhe nxjerr udhëzimet e nevojshme.

Neni 4

Funksionimi i strukturës për zbatimin e Konventës, përgjegjësitë dhe krijimi i bordit të këshilltarëve

1. Në Ministrinë e Mbrojtjes, në mbështetje të autoritetit shtetëror, krijohet dhe funksionon struktura për zbatimin e Konventës, e cila:

a) ndjek ecurinë e marrëdhënieve me ONAK-un dhe me autoritetet shtetërore të vendeve të tjera;

b) përgatit kushtet për nënshkrimin e marrëveshjeve ndërmjet Qeverisë Shqiptare dhe ONAK-ut;

c) përgatit raportin vjetor, të cilin ia paraqet Ministrit të Mbrojtjes, ku përshkruhen, me hollësi, të dhëna për zbatimin e Konventës në Republikën e Shqipërisë;

ç) njofton institucionet e përmendura në pikën 3 të nenit 3 të këtij ligji për gjendjen në vend;

d) shkëmben të dhëna për prodhimin, zotërimin, përdorimin, transferimin, eksportimin, importimin dhe shkatërrimin e produkteve që përdoren në industrinë kimike, të përmendura në nenin 5 të këtij ligji.

2. Struktura e lartpërmendur, përveç përgjegjësive dhe detyrave të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, zbaton edhe detyra të tjera, të caktuara me akte ligjore e nënligjore.

3. Pranë Ministrit të Mbrojtjes krijohet bordi i këshilltarëve, si organ këshillimor, për çështjet e Konventës.

4. Përbërja, detyrat, përgjegjësitë dhe shpërblimi i anëtarëve të bordit të këshilltarëve përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mbrojtjes.

Neni 5

Detyrimi për deklarimin e veprimtarisë dhe verifikimi nga autoriteti shtetëror

1. Çdo person fizik ose juridik, vendas ose i huaj, që prodhon, zotëron, përdor ose transferon lëndë kimike, importon dhe/ose eksporton lëndë me përbërje kimike, të përcaktuara në tabelat 1, 2 dhe 3, që i bashkëlidhen këtij ligji, si dhe zotëruesit e impianteve të prodhimit të këtyre lëndëve janë subjekt deklarimi dhe verifikimi nga autoriteti shtetëror, për të siguruar përputhshmërinë e veprimtarive të tyre me Konventën dhe me këtë ligj.

2. Personi fizik ose juridik, vendas ose i huaj, është i detyruar të japë, sa herë i kërkohet nga autoriteti shtetëror, çdo të dhënë për veprimtarinë që ushtron, kur kjo veprimtari përmban elemente të fushës, që mbulon Konventa, për të verifikuar nëse këto veprimtari ushtrohen në përputhje me kërkesat e saj dhe të këtij ligji.

3. Informacioni paraqitet përmes një deklarate vjetore, sipas formularit që lëshohet nga autoriteti shtetëror.

Neni 6

Bashkëpunimi me specialistët

Autoriteti shtetëror bashkëpunon me institucionet shkencore, si me Universitetin Politeknik, Laboratorin Qendror të Forcave të Armatosura, shoqatat e industrisë kimike, si dhe me organizma e specialistë të tjerë, të specializuar në fushën e kimisë, për asistencë teknike.

Neni 7

Përfaqësuesi i përhershëm në ONAK

Përfaqësuesi i përhershëm i Republikës së Shqipërisë në ONAK emërohet nga Ministri i Punëve të Jashtme nga personeli i shërbimit të jashtëm.

Neni 8
Çështjet e sigurisë kombëtare

Autoriteti shtetëror, për çështje që ndikojnë në sigurinë kombëtare, vë në dijeni Kuvendin, Presidentin e Republikës dhe Kryeministrin.

Neni 9
Rregullat për deklarim dhe për marrjen e licencës

Në zbatim të Konventës dhe të këtij ligji, Këshilli i Ministrave miraton:

1. Rregullat e detyrueshme për deklarim dhe marrjen e licencës për:

a) prodhimin, depozitimin, transferimin dhe përdorimin e produkteve me përdorim të dyfishtë, të produkteve ushtarake të veçanta dhe të të gjitha produkteve kimike, të cilat përfshihen në nenet dhe anekset e Konventës;

b) importimin, eksportimin, kalimin tranzit dhe ndërmjetësimin për produktet me përdorim të dyfishtë, për produktet ushtarake të veçanta, si dhe për të gjitha produktet kimike, mbi të cilat veprojnë nenet e Konventës.

2. Udhëzimet për zbatimin e pikës 1 të këtij neni.

Neni 10
Detyrimi për informacion për organet e kontrollit

1. Çdo person fizik ose juridik, që kërkon të pajiset me licencë ose ka licencë, detyrohet t'u japë organeve të kontrollit, të përcakuara në këtë ligj, të gjitha të dhënat dhe dokumentet e nevojshme për vlerësimin tërësor të veprimtarisë ose për kryerjen e kontrolleve përkatëse.

2. Detyrimit të përcaktuar në pikën 1 të këtij neni i nënshtrohen edhe shtetasit e tjerë, që kanë detyrime në zbatim të këtij ligji.

Neni 11
Dhënia e licencave

1. Asnjë person fizik ose juridik nuk mund të importojë ose eksportojë lëndë me përbërje kimike, të përcaktuara në tabelat 1, 2 dhe 3, si dhe nuk mund të prodhojë produkte kimike me përmbajtje fosfori, sulfuresh dhe fluoresh, pa licencën përkatëse, të lëshuar nga Ministri i Industrisë dhe i Energjetikës.

2. Kërkesa për marrjen e licencës, sëbashku me dokumentacionin e nevojshëm, për ushtrimin e veprimtarive, që u nënshtrohen kontrollit të përcaktuar në Konventë dhe në këtë ligj, dërgohet në Ministrinë e Industrisë dhe të Energjetikës.

Kjo Ministri, për çdo rast, përpara dhënies së licencës merr miratimin e autoritetit shtetëror.

3. Dhënia e licencës mund të shoqërohet me kushte dhe detyrime, të cilat, në asnjë rast, nuk përbëjnë konflikt interesash.

4. Ministri i Mbrojtjes dhe Ministri i Industrisë dhe i Energjetikës përcaktojnë, me udhëzim të përbashkët, dokumentacionin që shoqëron kërkesën për marrje licence.

Neni 12
Mospranimi i kërkesës për licencë

1. Kërkesa për marrjen e licencës nuk pranohet kur veprimtaria është në kundërshtim me:

a) Konventën për Ndalimin e Armëve Kimike (KNAK) dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të kësaj fushe;

b) kërkesat dhe kushtet e parashikuara nga ky ligj dhe nga aktet e tjera ligjore e nënligjore.

2. Dhënia e licencës për prodhimin, përpunimin, përdorimin dhe magazinimin e lëndëve me përbërje kimike, të përcaktuara në tabelën 1, refuzohet nëse:

a) veprimtaria nuk ka qëllime shkencore, mjekësore ose farmaceutike;

b) lloji dhe sasia e përbërjeve kimike nuk janë brenda limiteve të lejuara për veprimtaritë

shkencore, mjekësore ose farmaceutike;

c) sasia e përgjithshme e këtyre përbërjeve kimike, për përdorim në Republikën e Shqipërisë, për veprimtaritë shkencore, mjekësore ose farmaceutike është më e madhe se 1 ton;

ç) sasia e përgjithshme e këtyre përbërjeve kimike, e prodhuar ose e eksportuar në Republikën e Shqipërisë, është më e madhe se 1 ton.

3. Dhënia e licencës për importim refuzohet në rastet kur sasia e përbërjeve kimike, e përcaktuar në tabelën 1, së bashku me sasinë e përgjithshme të përbërjeve kimike të lejueshme, gjendje në territorin e Republikës së Shqipërisë, është më e madhe se 1 ton.

4. Dhënia e licencës për eksportim refuzohet nëse:

a) përbërjet kimike në tabelën 1 do të eksportohen në një shtet, që nuk është palë në Konventë, ose do të rieksportohen ne një shtet të tretë;

b) përbërjet kimike nuk do të përdoren për qëllime shkencore, mjekësore, farmaceutike ose për qëllim të mbrojtjes nga armët kimike;

c) përbërjet kimike të tabelave 2 dhe 3 kanë si destinacion një shtet, që nuk është palë në Konventë ose nuk shoqërohen me dokumentacionin e nevojshëm, që të garantojë përdorimin vetëm për qëllime të lejuara nga Konventa.

Neni 13

Transferimi dhe kohëzgjatja e licencës

1. Licenca e dhënë, sipas kritereve të këtij ligji dhe të akteve të tjera ligjore e nënligjore, është e patransferueshme te persona të tjerë fzikë ose juridikë.

2. Licenca është e vlefshme për 12 muaj, nga data e dhënies. Afati i përdorimit të saj mund të shtyhet vetëm një herë, por deri në 6 muaj. Procedurat për miratimin e kërkesës për shtyrjen e afatit janë të njëjta me ato të përcaktuara në nenin 11 të këtij ligji.

Neni 14

Revokimi i licencës

Licenca revokohet kur:

a) pas lëshimit të saj krijohen rrethana, që plotësojnë kushtet për refuzim, siç parashikohet në nenin 12 të këtij ligji;

b) kushtet dhe detyrimet për të cilat është dhënë nuk janë respektuar.

Neni 15

Masat ndaj shteteve që janë përdoruesit e fundit të një produkti

1. Këshilli i Ministrave, në përputhje dhe në zbatim të marrëveshjeve ndërkombëtare, ka të drejtë t'ia refuzojë kërkesën për dhënie leje çdo shteti, i cili është përdoruesi i fundit i produktit, kur vëren se janë shkelur kërkesat e Konventës dhe dispozitat e këtij ligji.

2. Këshilli i Ministrave parashikon lehtësira ose bën përjashtime nga masat e kontrollit ndaj një shteti:

a) i cili është palë në Konventë;

b) është nënshkrues i masave të kontrollit ndërkombëtar, jo të detyrueshme nga e drejta ndërkombëtare, të pranuara këto me marrëveshje dypalëshe.

Neni 16

Inspektimet

1. Deklaratat dhe vërtetësia e dokumentacionit verifikohen nëpërmjet inspektimeve të drejtpërdrejta në vend.

2. Deklaratat për prodhimin e përbërjeve kimike të tabelës 1 verifikohen jo vetëm nëpërmjet inspektimeve të drejtpërdrejta, por edhe nëpërmjet instrumenteve ose pajisjeve që vendosen në mjedisin ku ndodhet impianti që verifikohet.

Neni 17
Inspektimi shtetëror

Në Ministrinë e Industrisë dhe të Energjetikës krijohet dhe funksionon, si organ kontrolli, struktura e inspektimit shtetëror.

Neni 18
Inspektimi ndërkombëtar

Inspektimi ndërkombëtar kryhet nga përfaqësues të organizatës së ONAK-ut dhe zhvillohet në prani të një grupi shoqërues vendas, i cili kryesohet nga përfaqësuesi i autoritetit shtetëror dhe në përbërje ka përfaqësues nga Ministria e Industrisë dhe e Energjetikës, Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Ekonomisë, Ministria e Mjedisit, Ministria e Shëndetësisë dhe specialistë nga Universiteti Politeknik dhe Laboratori Qendror i Forcave të Armatosura.

Neni 19
Lidhja e marrëveshjeve për inspektim

1. Inspektimet periodike të personave fizikë dhe juridikë, që ushtrojnë veprimtari në fushën e industrisë kimike ose në fusha të tjera, që përmbajnë elemente të parashikuara në Konventë, për të cilat Republika e Shqipërisë ka nënshkruar marrëveshje inspektimi me ONAK-un, zhvillohen në përputhje me këtë ligj dhe me marrëveshjen.

2. Palët, për çdo inspektim, lidhin marrëveshje për rregullat e kryerjes së inspektimit.

3. Marrëveshja nënshkruhet nga kryetari i ekipit të inspektimit, për ONAK-un, dhe nga kryetari i grupit të shoqërimit, për palën shqiptare.

Neni 20
Bashkëpunimi me inspektorët

1. Subjektet e licencuara, për të zotëruar ose drejtuar impiantet për fabrikimin e lëndëve kimike, të çdo lloji, janë të detyruara të lejojnë inspektimet dhe të bashkëpunojnë me inspektorët.

Subjektet e licencuara vënë në dispozicion të ekipit të inspektimit ose personit të autorizuar:

a) të gjitha të dhënat që u kërkohen, për kryerjen e inspektimit;

b) pajisjet e telekomunikacionit, mjediset e punës, mjetet e transportit, të nevojshme për lëvizjet brenda këtyre mjediseve, për realizimin e inspektimit;

c) mostra, me kërkesë të ekipit, si dhe lejojnë fotografimin e objekteve dhe të ndërtesave të impiantit që inspektohet;

ç) analiza, me kërkesë dhe në prani të ekipit të inspektimit, kur ky veprim nuk bie në kundërshtim me masat e sigurimit teknik;

d) të gjithë dokumentacionin përkatës për pjesët dhe objektet e impiantit që po inspektohet, ku nuk lejohet hyrja e inspektorëve.

Gjithashtu, subjektet duhet:

- të marrin masa sigurimi gjatë kryerjes së inspektimit (për mbrojtjen e jetës dhe të shëndetit të inspektorëve), si dhe të japin të dhëna për administratën dhe logjistikën;
- të kontribuojnë në vlerësimin e rezultateve paraprake të inspektimit dhe në sqarimin e çështjeve të dyshimta;
- t'u japin organeve përkatëse informacionet e nevojshme për negociimet dhe përfundimin e marrëveshjeve të inspektimit, në rastet kur inspektimi është kërkuar nga ONAK-u.

2. Shpenzimet e inspektorëve, në rastet e kontrolleve të kërkuara nga ONAK-u, për akomodimin, komunikimin (përfshi përkthyesit), lëvizjen, ndihmën mjekësore, në raste urgjente, përballohen nga pronari ose drejtuesi i impiantit dhe rimbursohen nga ONAK-u.

Kërkesa për rimbursim i paraqitet autoritetit shtetëror, i cili ia paraqet ONAK-ut.

Neni 21
Kryerja e inspektimeve

Ekipet e inspektimeve ndërkombëtare të ONAK-ut në territorin e Republikës së Shqipërisë lejohen:

a) të hyjnë e të dalin lirisht gjatë orarit normal të punës në mjediset ku ndodhet impianti që po inspektohet;

b) të përdorin materialin e miratuar nga ONAK-u, duke zbatuar kushtet dhe masat e sigurimit teknik brenda reparteve të ndryshme që po inspektohen;

c) të kryejnë të gjitha hetimet e nevojshme për inspektimin dhe të mbledhin të gjitha të dhënat e nevojshme për këtë qëllim, duke marrë në pyetje, kur është e domosdoshme, edhe personelin e impiantit që inspektohet;

ç) të kontrollojnë dokumentet, materialet, ambalazhimet dhe regjistrat e produkteve që ndodhen në impiant;

d) të marrin mostra kimike, por vetëm me lejen e pronarit ose të drejtuesit të impiantit që po inspektohet;

dh) të analizojnë mostrat e marra, brenda impiantit që inspektohet ose në laboratorë jashtë tij, të njohura dhe të përcaktuara nga ONAK-u;

e) të vendosin instrumente matëse dhe pajisje për monitorimin e vazhdueshëm të impianteve të licencuara për prodhimin e përbërësve kimikë të tabelës 1, në mënyrë të tillë dhe në atë masë që këto instrumente të mos pengojnë funksionimin e tyre;

ë) të kërkojnë të dhëna për hyrje-daljet e të gjitha mjeteve të transportit, që qarkullojnë në impiantin që po inspektohet;

f) të vëzhgojnë dhe inspektojnë mjetet e transportit që hyjnë dhe dalin nga impianti, përveç rastit kur bëhet fjalë për mjete private (automjete private të tonazhit të ulët).

Neni 22
Përgjegjësitë e grupit të shoqërimit

Grupi i shoqërimit merr të gjitha masat e nevojshme për kryerjen e një inspektimi efikas dhe të befasishëm, pa cenuar interesat e pronarit ose të drejtuesit të impiantit që inspektohet.

Grupi ka këto përgjegjësi:

a) krijon kushtet e nevojshme për inspektim, pa cenuar veprimtarinë e impiantit gjatë zhvillimit të inspektimit;

b) mbron të dhënat, të klasifikuara "Sekret shtetëror", dhe pajisjet private, si dhe ruan konfidencialitetin;

c) bën klasifikimin e qartë të të gjitha të dhënave që i vihen në dispozicion ekipit të inspektimit;

ç) merr, në bashkëpunim me pronarin ose drejtuesin e impiantit që inspektohet, vendime për vënien në dispozicion të ekipit të inspektorëve të të dhënave konfidenciale;

d) kujdeset, me kërkesë të pronarit ose të drejtuesit të impiantit që inspektohet, që informacioni dhe të dhënat të mos dalin jashtë impiantit, duke parandaluar spiunazhin industrial;

dh) zhvillon bisedime me ekipin e inspektimit për ndjekjen e procedurave të veçanta, për të mbrojtur palët dhe objektet e impiantit që inspektohet;

e) merr në dorëzim raportin e ekipit të inspektimit, bashkë me vërejtjet e ekipit të inspektorëve dhe një kopje të këtij raporti ia dorëzon pronarit ose drejtuesit të impiantit, ku u zhvillua inspektimi.

Neni 23
Detyrimi për bashkëpunim ndërmjet organeve shtetërore dhe drejtuesve të impianteve që inspektohen

1. Pronari ose drejtuesi i impiantit, ku do të kryhet inspektimi, duhet të njoftohet nga organet përkatëse shtetërore për inspektimin e paralajmëruar nga ONAK-u, për datën e saktë të fillimit të inspektimit, për vendin ku do të kryhet, përbërjen e ekipit të inspektimit dhe të grupit të shoqërimit.

2. Kur pronari ose drejtuesi i impiantit pëson dëm gjatë inspektimit, për shkak të veprimeve të

të tretëve, shteti shqiptar mbështet kërkesën për dëmshpërblim, në përputhje me kompetencat e tij ligjore.

Neni 24
Veprimtaritë e ndaluara

Personave fizikë dhe juridikë, vendas ose të huaj, në të gjitha rastet u ndalohet:

a) të zhvillojnë, prodhojnë, blejnë, magazinojnë, zotërojnë armë kimike ose t'i transferojnë ato, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, te persona të tjerë;

b) të përdorin armë kimike;

c) të marrin pjesë në trajnime ushtarake për përdorimin e armëve kimike;

ç) të ndihmojnë, nxisin ose detyrojnë, në çdo mënyrë, persona të tjerë që të marrin pjesë në çdo veprimtari të ndaluar për një shtet nënshkrues të Konventës;

d) të transferojnë ose të marrin nga shtetet që nuk janë palë në Konventë, lëndët kimike të tabelave 1 dhe 2 të Konventës.

Ky nen është i detyrueshëm edhe për shtetasit shqiptarë që kryejnë veprimtari jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë.

Neni 25
Mbrojtja e të dhënave

Personeli i organizmave ndërkombëtarë dhe specialistët janë të detyruar të ruajnë informacionin e klasifikuar "Sekret shtetëror", në përputhje me ligjin nr.8457, datë 11.2.1999 "Për informacionin e klasifikuar "Sekret shtetëror" në Republikën e Shqipërisë" dhe me dispozitat e Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë.

Neni 26
Kundërvajtjet administrative

1. Shmangia nga detyrimet e Konventës dhe nga nenet 5, 6, 10, 13, 20, 23, 24, 25 të këtij ligji përbën kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë nga 100 000 deri në 300 000 lekë.

2. Shmangia nga detyrimet e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, kur ndodh më shumë se 1 herë, përbën vepër penale dhe dënohet në përputhje me dispozitat e Kodit Penal.

3. Vënia e gjobave të parashikuara në pikën 1 dhe kallëzimi për shmangie nga detyrimet e pikës 2 bëhen nga organi i kontrollit.

4. Subjektet, të cilat gjobiten sipas këtij neni për kundërvajtje administrative, kanë të drejtën e ankimit pranë autoritetit shtetëror, i cili, për shqyrtimin e tyre, krijon një komision të posaçëm.

Neni 27
Ekzekutimi i gjobës

Shqyrtimi i kundërvajtjeve administrative, ankimi ndaj vendimeve të autoritetit shtetëror dhe ekzekutimi i gjobës bëhen në përputhje me dispozitat e ligjit nr.7687, datë 7.4.1993 "Për kundërvajtjet administrative", i ndryshuar, dhe me Kodin e Procedurës Civile.

Neni 28
Shpenzimet

Fondet për përballimin e shpenzimeve të veprimtarive, në zbatim të Konventës dhe të këtij ligji, planifikohen dhe përballohen nga Buxheti i Shtetit.

Neni 29
Nxjerrja e akteve

Këshilli i Ministrave ngarkohet të nxjerrë aktet nënligjore të nevojshme në zbatim të neneve 4 pika 4, 9 e 15 të këtij ligji.

Neni 30
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.3906, datë 30.7.2003 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Alfred Moisiu